

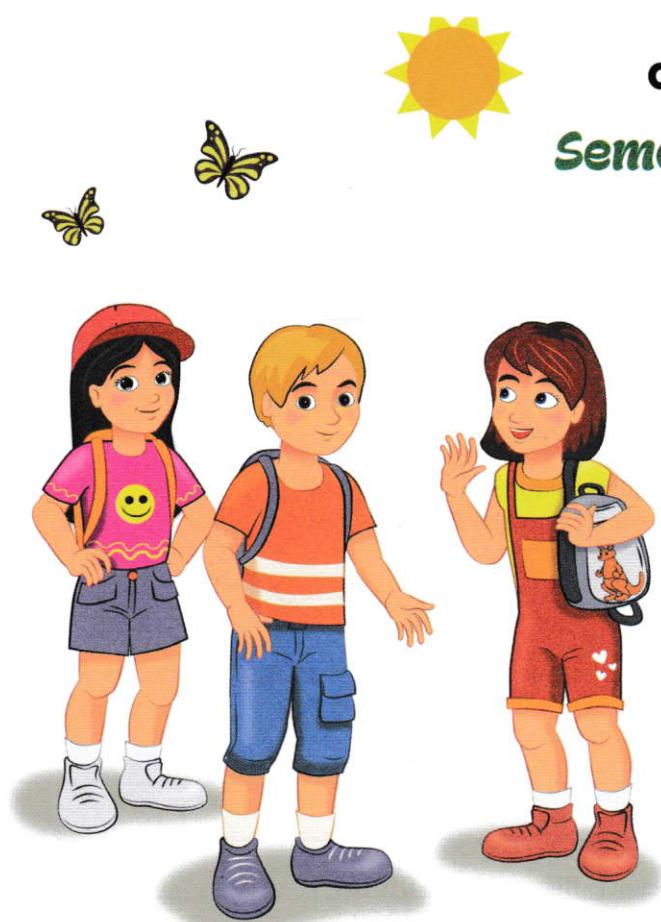
Cătălina Șerban
Constantin Cokerhan

Nela Burcea

Caiet de Geografie

clasa a IV -a

Semestrul al II-lea

Cuprins

Elemente de geografie regională a României

1.	Marile unități de relief. Caracteristici generale	3
	Carpații	4
	Dealurile și podișurile	8
	Depresiunea colinară a Transilvaniei	10
	Câmpii	11
	Delta Dunării	13
	Caracterizarea regiunii din jurul orizontului local	15
2.	Organizarea administrativă a României	16
	Organizarea administrativă actuală	16
	Orașul București. Caracterizare geografică	19

România în Europa și pe Glob

3.	România în Europa	23
	Tările vecine	24
4.	Europa – un continent al planetei	26
	Europa și România – elemente comune	30
5.	Uniunea Europeană	31
6.	Terra, planeta noastră	33
7.	Continente și oceane	35
8.	Terra, o planetă a Sistemului Solar	37
	Planiglobul – imaginea Terrei	38
9.	Recapitulare finală	39

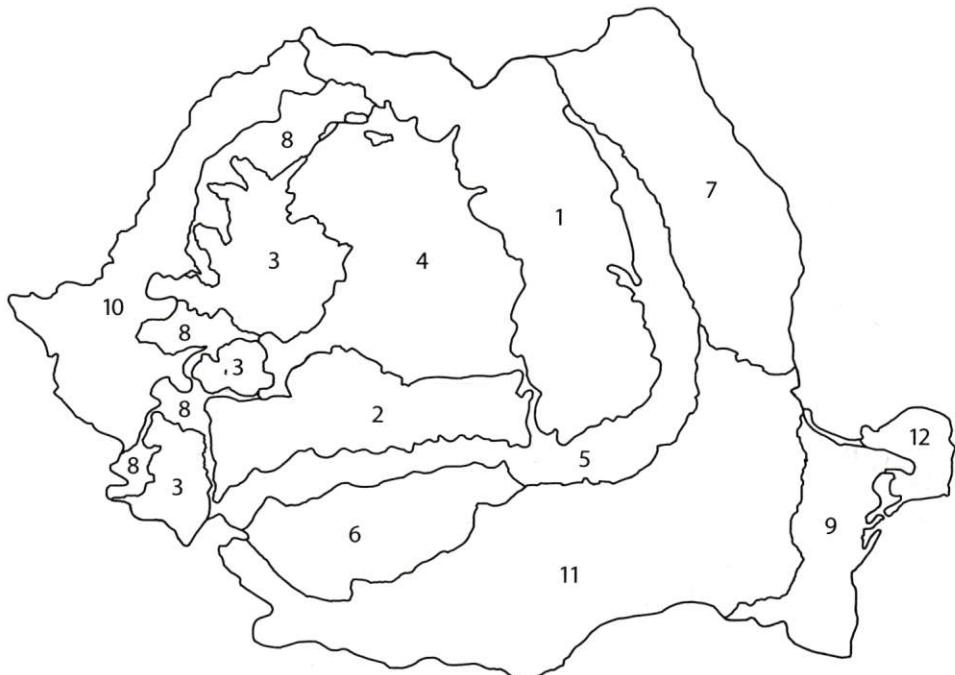
Elemente de geografie regională a României

Marile unități de relief – caracteristici generale –

În România, din punct de vedere al înălțimii, relieful se înscrie între 0 m (nivelul Mării Negre) și 2544 m (în vârful Moldoveanu, din Munții Făgărașului) și este dispus în trepte concentrice în jurul Carpaților.

1. Pe harta de mai jos, colorează cu maro unitățile de relief montane, cu galben unitățile deluroase și de podiș, iar cu verde pe cele de câmpie.

2. Identifică unitățile de relief marcate pe hartă cu numere de la 1 la 12. Scrie denumirile acestora pe spațiile de mai jos.

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____
5 _____
6 _____

7 _____
8 _____
9 _____
10 _____
11 _____
12 _____

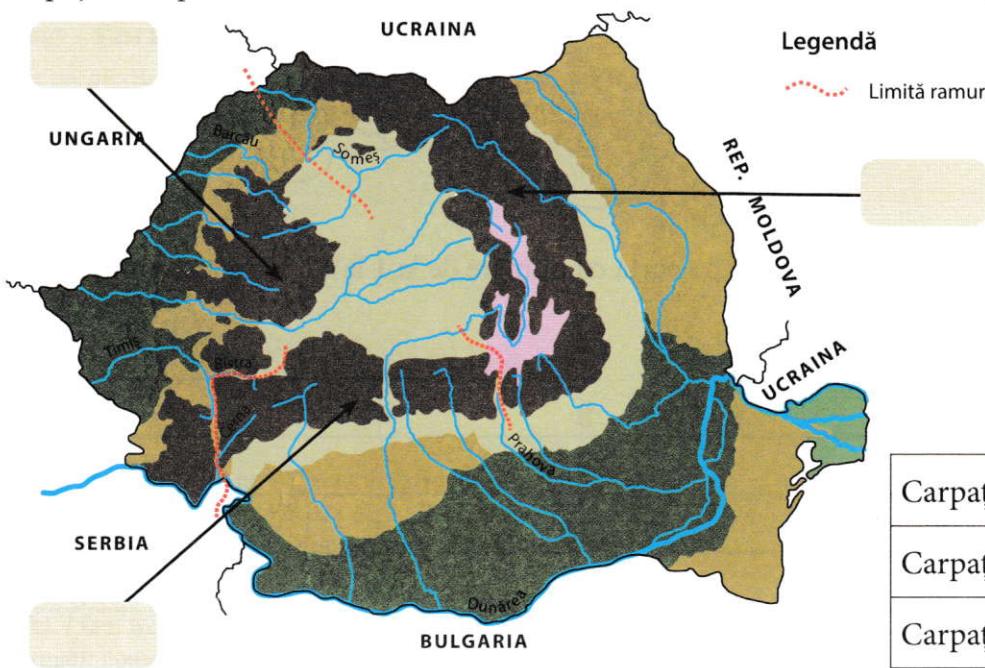
Carpații

Munții Carpați reprezintă un lanț muntos Tânăr, puternic arcuit, ce se desfășoară pe o lungime de peste 1300 km. Eruptiile vulcanice intense, care au avut loc acum câteva milioane de ani, au dus la formarea celui mai lung lanț vulcanic din Europa. Deși astăzi nu mai sunt ghețari, culmile înalte poartă urmele maselor de gheață existente odinioară. Față de Munții Alpi, în prelungirea cărora se află către est, Munții Carpați sunt mai fragmentați, având multe văi și depresiuni.

- 1.** Privește harta de mai jos și precizează numele statelor pe teritoriul cărora se desfășoară lanțul Munților Carpați.

- 2.** Analizează harta de mai jos și scrie în casete numerele corespunzătoare celor trei ramuri ale Carpaților de pe teritoriul României.

Carpații Orientali	1
Carpații Meridionali	2
Carpații Occidentali	3

3. Completează tabelul cu informațiile corecte.

Numele unității de relief	Limite
Carpații Orientali	Se întind de la granița de nord cu _____, până la Valea _____.
Carpații Meridionali	Se întind între Valea _____ și culoarul _____.
Carpații Occidentali	Se desfășoară între Defileul _____ la sud, Văile _____ și _____ la nord.

DICȚIONAR

oriental – situat la răsărit, estic

culoar – formă de relief joasă, alungită

meridional – care se află în sud, sudic

defileu – vale îngustă, cu peretei abrupti

occidental – apusean, vestic

4. Completează textul cu informația corectă.

În România, cea mai extinsă ramură a Carpaților corespunde _____, iar ramura montană înaltă și masivă corespunde Carpaților _____. Altitudinea maximă de pe teritoriul României este de _____, în vârful _____.

Carpații sunt caracterizați prin prezența multor depresiuni și văi, iar culmile lor se prezintă sub forma unor suprafețe întinse, acoperite cu păduri și _____.

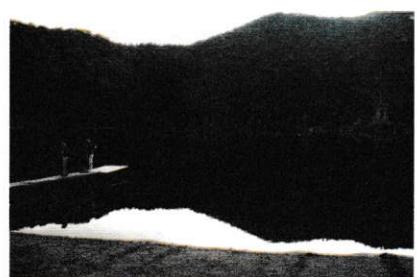
Carpații sunt munți tineri, cu un relief variat. Ghețarii care au existat odinioară pe crestele munților înalți au creat un relief _____. Eruptiile de lavă din timpurile străvechi au dat naștere munților _____, prezentați în partea vestică a Carpaților Orientali și în sudul Munților Apuseni. Tot în Munții Apuseni există cele mai multe peșteri. Apele _____ au creat printre versanții înalți numeroase văi înguste, numite chei.

Peșteră, cu stalactite și stalagmite

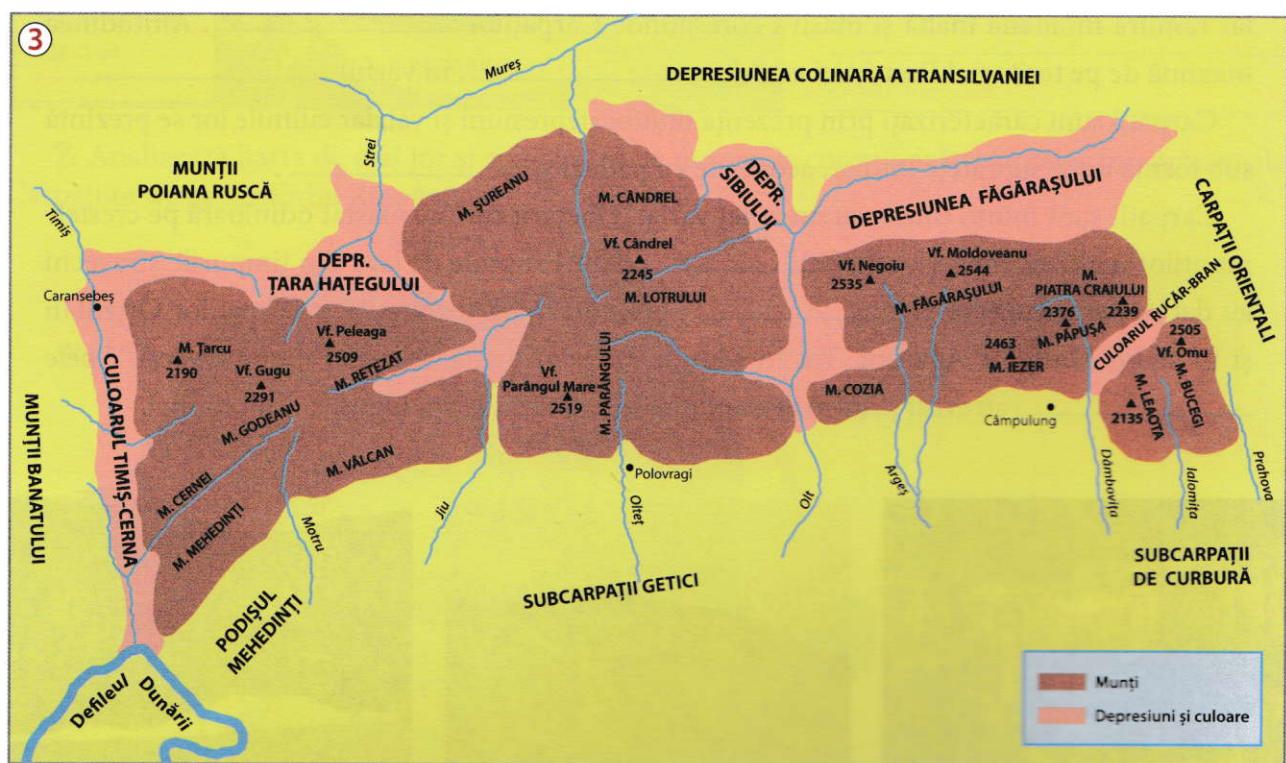
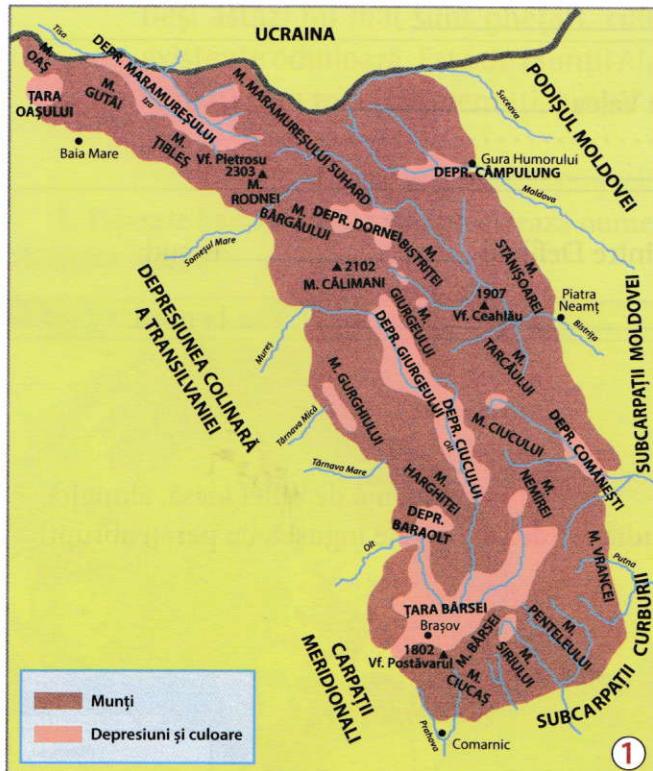

Munte modelat de ghețarii de odinioară

Munte vulcanic

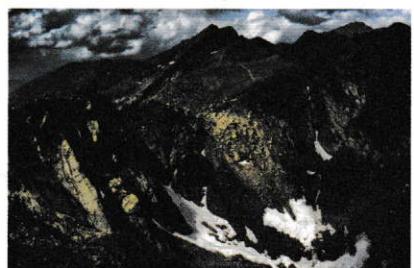
5. Analizează cu atenție hărțile de mai jos, care cuprind principalele subdiviziuni (munți și depresiuni) delimitate de râuri și principalele vârfuri din Carpații Orientali (1), Carpații Occidentali (2) și Carpații Meridionali (3). Notează în tabelul de pe pagina alăturată informațiile corecte.

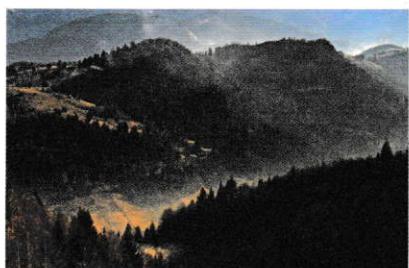
Ramura Carpaților	Râuri	Subdiviziuni (munți, depresiuni)	Vârfuri montane
Carpații Orientali	_____	_____	_____
Carpații Meridionali	_____	_____	_____
Carpații Occidentali	_____	_____	_____

Pietrele Doamnei
din Munții Rarău

Abrupturi din
Munții Făgăraș

Creasta împădurită
a Munților Piatra Craiului

Culmi domoale
în Munții Apuseni

Știați că... ?

- » Denumirea Munților Carpați vine de la numele unui trib de daci din Moldova – carpi, care în traducere înseamnă pietre.
- » În Carpații României sunt peste 10 000 de peșteri, 76 dintre acestea având o lungime mai mare de 2 km.
- » Cel mai lung defileu din Europa (144 km) este cel al Dunării, de la Baziaș la Porțile de Fier.

Mihai Manea
Andreea Smeureanu

Maria Drăghici
Adrian Grigore

Caiet de Istorie

clasa a IV-a
Semestrul al II-lea

Cuprins

Epoci istorice, evenimente istorice și personalități	3
1. Figuri legendare de conducători locali, voievozi, domnitori	3
2. Figuri vestite de voievozi și conducători	8
3. Transilvania – spațiu multietnic.....	12
4. Personalități ale popoarelor ce au viețuit alături de români.....	15
5. Știu și aplic ce am învățat	18
 Cultură și patrimoniu	 19
6. Alexandru Ioan Cuza și Unirea Principatelor Române.....	19
7. Carol I și Independența României. Carol Davila	22
8. Eroi români ai Primului Război Mondial	25
9. Regele Ferdinand și Marea Unire a românilor	32
10. România la cumpăna dintre milenii	35
11. Știu și aplic ce am învățat	37
12. Așezări și construcții dacice, grecești și romane	38
13. Cetăți și castele vestite, în spațiul românesc	43
14. Construcții religioase și ctitorii lor	47
15. Monumente și locuri din România incluse în patrimoniul UNESCO	51
16. Știu și aplic ce am învățat	56

EPOCI ISTORICE, EVENIMENTE ISTORICE SÌ PERSONALITĂȚI

Figuri legendare de conducători locali, voievozi, domnitori

Gelu, Dragoș, Basarab, Mircea cel Bătrân

Gelu

Demult, demult de tot, în partea țării noastre care se numește Transilvania, trăia un voievod vestit. Se numea Gelu. Vecinii îi spuneau Gelu Românul. Era înalt, spătos, voinic și frumos.

Vievodatul lui se întindea pe valea râului Someș, iar Gelu îl conducea cu multă pricepere. De aceea românii îl iubeau ca pe un frate mai mare și ca pe un părinte... și toți îl ajutau să gospodărească bine vievodatul, adică țara lui.

Era nevoie de asemenea ajutor căci, vă rog să mă credeți, era foarte mult de muncă. De ce? Apoi, pentru că, multe sute de ani, țara fusese prădată și părjolită cu foc de o samă de popoare venite din pustietăți. Gelu, cu românii lui, au alungat pe acei năvălitori. S-au apucat și au arat iar pământul și l-au semănat, la vreme, cu grâu bun. Au sădit pomi cu roadă dulce. Au construit iar case și cetăți, în locul celor arse de năvălitori. Cetatea de piatră unde sta Gelu se înălța pe malul Someșului. Aici trăia liniștit, împreună cu soția și copiii, cu sfetnicii și oștenii săi.

Dar, aflând vecinii că vievodatul lui Gelu Românul ajunsese să fie bogat în roade, au venit asupra lui cu armele să-l cuprindă.

Ajutat de ai săi, Gelu s-a apărat cu mult curaj și îndârjire împotriva năvălitorilor. S-a aliat și cu vievodul Menumorut, care avea țara pe Crișuri. De multe ori i-a biruit, în luptă, și i-a poftit la pace: să stea fiecare în țara lui și să se ajute la nevoie, ca buni vecini și prieteni. [...]

Cădea luptătorii, de o parte și de alta, ca holdele sub ascuțisul coaselor. Dar mai mulți au căzut dintre români.

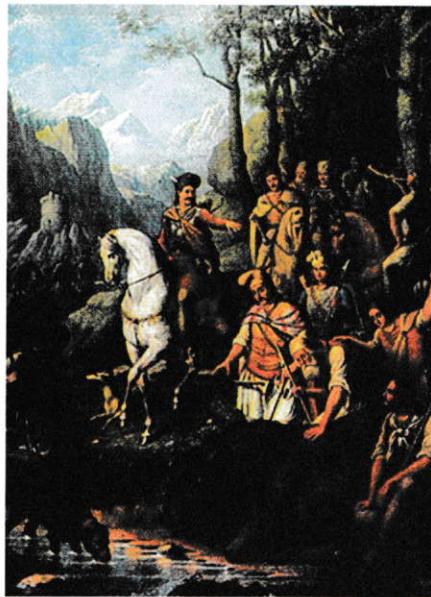
Rămas aproape singur, Gelu Românul voia ca, pe cărări numai de el știute, să ajungă în cetatea Dăbâca.

Dumitru Almaș, Povești (www.e-povesti.ro)

Dragoș

Dragoș Vodă era un român deștept și voinic din Maramureș. El era un bun vânător și-i plăcea să străbată pădurile pentru a ucide fiarele sălbaticice.

Într-o zi se porni la vânătoare cu haita sa de câini. Apucă prin niște codri mari [...] până când câinii dibuiră, în sfârșit, un taur sălbatic cu niște coarne încovioate. Era un bour sau un zimbru. [...]

Dragoș Vodă alerga și el călare în urma haitei de câini. Astfel fugiră cu toții o zi și o noapte. Câinii cădeau unul câte unul morți de oboseală. Numai o cățea mai rămăsese, care nu se lăsa de fugă. [...] Dar fiara, sosind la malul unui râu mare, se repezi în apă ca să treacă gârla înnot. Cățeaua se aruncă și ea, dar puterile nu o mai ținură. [...]

Dragoș aruncă după bour ghioaga sa cea țintuită cu cuie de fier. Ghioaga izbi fiara drept în creștet.

Acesta se făcu stăpân pe țara unde se petrecuse această vestită vânătoare. Gârlei îi dete numele de Moldova, fiindcă pe cățea o chema Molda. și toată țara dimprejur luă numele gârlei. Semnul noii domnii din Moldova fu capul bourului ucis în apa Moldovei de viteazul Dragoș.

Legende populare românești

Basarab

Este considerat fondatorul Țării Românești.

A domnit între anii 1310-1352.

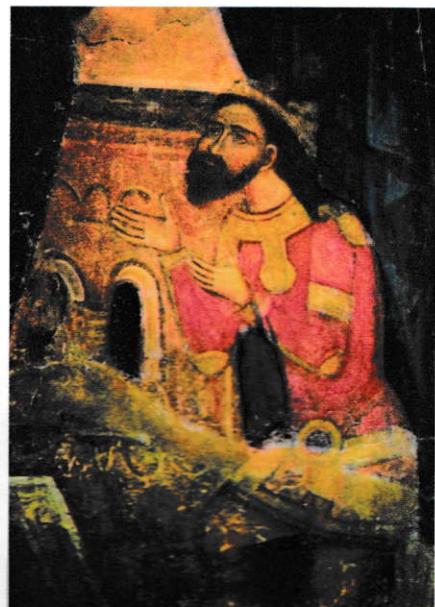
În anul 1320 puterea tătarilor a început să slăbească. Astfel s-a ivit un moment prielnic unirii cnezatelor și voievodatelor de la miazăzi de Carpați. Cu pricepere și îndrăzneală, voievodul Basarab a unit toate voievodatele de la sud de Munții Carpați – de la Severin până în sudul Moldovei și din Făgăraș până la Dunăre. Așa s-a întemeiat al doilea stat românesc, numit Țara Românească. Basarab o voia liberă și independentă.

În anul 1330, regele Ungariei, Carol Robert a pornit cu armată mare, formată din nobili și cavaleri, să supună Țara Românească.

Voievodul român a trimis soli înaintea invadatorului, pentru a-l convinge că pacea e mai bună, dar în zadar. Carol Robert urmărea să supună cu orice preț Țara Românească.

Basarab a chemat la luptă oastea sa de țărani. S-a retras în Munții Carpați, într-o vale îngustă.

Când armata regelui ungur a ajuns în trecătoarea de la

Posada, asupra soldaților lui s-a abătut o adevărată ploaie de săgeți, de bolovani, de stânci și bu-tuci, aruncați din vârful munților. Ostașii români i-au atacat și i-au prins ca într-o capcană.

Regele ungur a reușit să fugă pentru că și-a schimbat hainele cu ale unui cavaler.

Carol Robert a fost silit să recunoască independența Țării Românești.

Mircea cel Bătrân

A gospodărit Țara Românească vreme de 32 de ani (1386-1418), fiind un conducător vrednic și înțelept, un oștean îndrăzneț și viteaz.

A întins hotarele Țării Românești din Banat până la vărsarea Dunării în Marea Neagră, iar în Transilvania a stăpânit Amlașul (zona Sibiului) și Făgărașul.

Pe când românii își vedeaau de munca lor pașnică, la hotare a apărut o mare primejdie: turci, cunoscuți și sub numele de otomani. Fiind foarte războinici, au înfrânt multe popoare în Peninsula Balcanică și au ajuns până la Dunăre. Aceștia erau conduși de sultanul Baiazid, poreclit Fulgerul.

În goana lor după cuceriri noi, otomanii nu s-au oprit la Dunăre. Aflând Mircea despre gândul turcilor, a chemat Sfatul domnesc:

„— Ne apărăm, au ba?

Toți au strigat într-un glas:

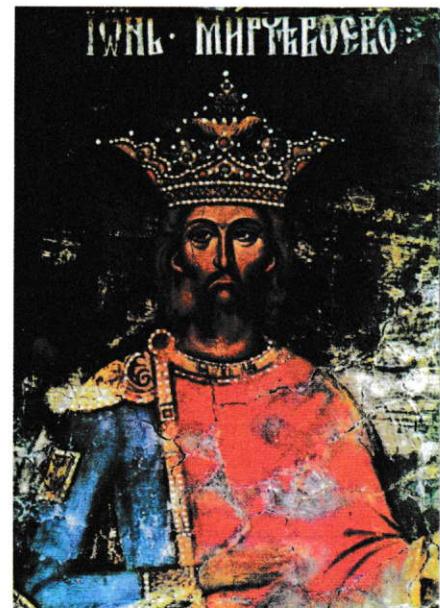
— Ne apărăm, Măria ta!”

Când Baiazid a început să treacă Dunărea cu armata sa, buciumașii au dat știre de primejdie, iar bătrânnii au aprins clăile de fân și casele, au otrăvit apa fântânilor. Mircea știa că turci sunt mai numeroși decât românii. El și-a așezat oastea la Rovine, lângă o mlaștină mare.

Într-o zi de toamnă, în anul 1394, când dușmanii s-au apropiat de Rovine, Mircea a dat semnalul de luptă.

Au murit mulți români în luptă, dar și mai mulți dușmani. Sultanul Baiazid, fiind înfrânt, s-a grăbit să se retragă peste Dunăre.

Bătălia de la Rovine a fost cea dintâi mare biruință a românilor contra turcilor.

DICȚIONAR

Cnezat – organizare politică de tip statal, condusă de un cneaz; teritoriu stăpânit de un cneaz.

Voievodat – organizare politică de tip statal, condusă de un voievod; teritoriu care se află sub autoritatea unui voievod.

Nobil – persoană care aparține unei clase sociale a oamenilor bogăți.

Cavaler – (în Evul Mediu) nobil investit pentru fapte de arme (de către rege sau un reprezentant al lui); călăreț.

Sol – persoană care ducea tratative oficiale în numele unei țări.

Sfatul domnesc – o instituție formată din marii boieri, care luau parte la conducerea țării, alături de domn.

ACTIVITATE INDIVIDUALĂ

1. Comentează citatul următor:

„Dar i-a ieșit în cale un pâlc mare de luptători. Gelu s-a bătut strășnic. [...] Urmăritorii au trăs cu arcurile după dânsul. O săgeată s-a înfipt în trupul lui Gelu. Rănit, a căzut de pe cal, [...] și-a smuls săgeata din piept, a pus-o pe coarda arcușului și a trăs asupra lui Tuhuțum, conducătorul dușmanilor, să-l răpună cu propria lui săgeată. L-a lovit, dar nu prea adânc. [...] Gelu a rugat calul să sape, cu copita, o groapă, să-l prindă cu dinții, să-l arunce în ea și să-l acopere cu pământ.“

Dumitru Almaș, Povestiri

2. Descrie în câteva cuvinte vânătoarea zimbrului.

3. Cine este fondatorul Țării Românești?

4. Ce s-a întâmplat în trecătoarea de la Posada?

5. Scrie trăsăturile morale ale lui Mircea cel Bătrân.

JURNALUL MEU

Citește poezia *Scrisoarea III* de Mihai Eminescu și scrie asemănările și deosebirile dintre Mircea cel Bătrân și Baiazid.

